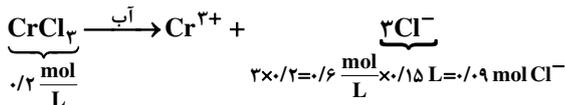
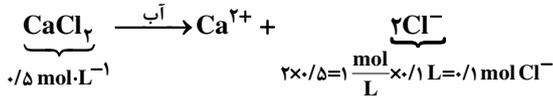

۱- گزینه «۲» - جمع جبری بارهای الکتریکی یون‌های سولفات (SO_4^{2-})، نیترات (NO_3^-)، سیانید (CN^-)، فسفات (PO_4^{3-})، آمونیم (NH_4^+)

و کربنات (CO_3^{2-}) برابر (-۸) می‌شود و شمار اتم‌های اکسیژن در این یون‌ها ۱۴ است، پس جواب $14 - 8 = 6$ می‌شود.

دکتر نامور (پایه دهم - فصل سوم - یون‌های چنداتی) (آسان)

۲- گزینه «۴» -

$$[\text{Cl}^-]_{\text{مخلوط}} = \frac{\text{mol Cl}^-}{\text{L مخلوط}} = \frac{0.1 + 0.09}{0.1 + 0.15} = \frac{0.19}{0.25} = 0.76 \frac{\text{mol}}{\text{L}}$$

دکتر نامور (پایه دهم - فصل سوم - غلظت مولی) (متوسط)

۳- گزینه «۲» -

$$x \frac{\text{mol}}{\text{L}} = 99 \frac{\text{m}\cdot\text{g}}{\text{d}\cdot\text{L}} \times \frac{1 \text{ g}}{1000 \text{ m}\cdot\text{g}} \times \frac{1 \text{ mol گلوکز}}{180 \text{ g گلوکز}} \times \frac{1 \text{ d}\cdot\text{L}}{0.1 \text{ L}} = 0.0055$$

$$x = 5.5 \times 10^{-3} \text{ mol}\cdot\text{L}^{-1}$$

دکتر نامور (پایه دهم - فصل سوم - غلظت مولی) (متوسط)

۴- گزینه «۱» - ابتدا به کمک فرمول زیر، غلظت مولی محلول را به دست می‌آوریم:

$$C_M = \frac{10aD}{M}$$

a: درصد جرمی بدون مخرج صدم

D: چگالی محلول بر حسب $\text{g}\cdot\text{ml}^{-1}$

M: جرم مولی حل‌شونده

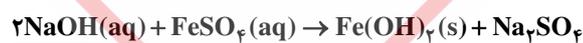
$$C_M = \frac{10 \times 16 \times 1/2}{80} = 2/4 \frac{\text{mol}}{\text{L}}$$

$$? \text{ mol نمک} = 2/4 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \times 0.2 \text{ L} = 0.1 \text{ mol}$$

دکتر نامور (پایه دهم - فصل سوم - ترکیبی غلظت مولی و درصد جرمی) (متوسط)

۵- گزینه «۲» -

$$x \text{ mol NaOH} = 200 \text{ m}\cdot\text{l} \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ m}\cdot\text{l}} \times \frac{0.5 \text{ mol NaOH}}{1 \text{ L}} = 0.1 \text{ mol NaOH}$$

$$\begin{array}{l} 2 \text{ mol} \\ 0.1 \text{ mol} \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \times 90 \text{ g} \\ x = 4/5 \text{ گرم} \end{array}$$

روش حل با تناسب:

$$\text{Fe(OH)}_2 = 56 + (2 \times 17) = 90 \text{ g}\cdot\text{mol}^{-1}$$

روش حل با کسر تبدیل:

$$x \text{ g Fe(OH)}_2 = 0.1 \text{ mol NaOH} \times \frac{1 \text{ mol Fe(OH)}_2}{2 \text{ mol NaOH}} \times \frac{90 \text{ g Fe(OH)}_2}{1 \text{ mol Fe(OH)}_2} = 4.5 \text{ g Fe(OH)}_2$$

دکتر نامور (پایه دهم - فصل سوم - ترکیبی) (متوسط)

۶- گزینه «۳» - ابتدا تعداد مول یونهای Na^+ و Zn^{2+} در این نمونه آب را حساب می‌کنیم:

$$n_{\text{Zn}^{2+}} = \frac{m}{M} = \frac{130}{65} = 2 \text{ mol Zn}^{2+} \Rightarrow 2 \text{ mol ZnSO}_4$$

باقی می‌ماند.

$$n_{\text{Na}^+} = \frac{m}{M} = \frac{184}{23} = 8 \text{ mol Na}^+ \Rightarrow 4 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4$$

باقی می‌ماند.

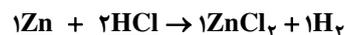
$$\left. \begin{aligned} M_{\text{ZnSO}_4} &= 65 + 96 = 161 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1} \\ M_{\text{Na}_2\text{SO}_4} &= 46 + 96 = 142 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1} \end{aligned} \right\} \text{جرم مولی نمک‌ها}$$

$$\text{تفاوت جرم نمک‌ها} = (4 \times 142) - (2 \times 161) = 568 - 322 = 246$$

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - ترکیبی) (دشوار)

۷- گزینه «۱» -

$$x \text{ mol HCl} = 200 \text{ mol} \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mol}} \times \frac{0.5 \text{ mol}}{1 \text{ L}} = 0.1 \text{ mol}$$

$$1 \times 65 \quad 2$$

$$1 \times 65 \quad 2 \quad \text{m} \Rightarrow m = 3/25 \text{ g}$$

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - غلظت مولی) (متوسط)

۸- گزینه «۳» -

g آب حل‌شونده

گرم محلول سیر شده 50°C : $160 = 100 + 60$ دمای 50°C

گرم محلول سیر شده 60°C : $120 = 100 + 20$ دمای 20°C

چنانچه 160 g محلول 50°C را سرد کنیم، رسوب (g) $160 - 120 = 40$ خواهد بود.

160 گرم محلول 50°C

رسوب 40 g

480

رسوب تشکیل می‌شود $x = 120 \text{ g}$

مطابق با نمودار در دمای 30°C ، مقدار 30 گرم در 100 گرم آب حل می‌شود و محلول سیر شده به دست می‌آید، پس:

30 گرم نمک

گرم آب 100

120

گرم آب 400 $x = 400$

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - انحلال پذیری) (دشوار)

۹- گزینه «۲» -

نمک نامحلول در آب \Rightarrow جاذبه بین ترکیب یونی و آب $>$ میانگین جاذبه‌ها در ترکیب یونی و آب

نمک محلول در آب \Rightarrow جاذبه بین ترکیب یونی و آب $<$ میانگین جاذبه‌ها در ترکیب یونی و آب

یعنی مواردی درست هستند که نمک نامحلول در آب می‌باشند که شامل نقره کلرید (AgCl)، کلسیم فسفات ($\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$) و باریوم سولفات (BaSO_4) می‌باشد.

پتاسیم برمید (KBr) و آمونیم سولفات ($(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$) و مس II سولفات (CuSO_4) و کلسیم کلرید (CaCl_2) در آب محلول هستند.

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل دوم - انحلال پذیری نمک‌ها) (متوسط)

۱۰- گزینه «۴» - بررسی عبارتهای نادرست:

آ) کربن دی‌اکسید (CO_2) و F_2 ناقطبی هستند و در میدان الکتریکی جهت‌گیری نمی‌کنند و HCl قطبی است و در میدان الکتریکی جهت‌گیری می‌کنند.

ب) CO و N_2 جرم مولی برابر دارند و CO در مقایسه با N_2 آسان‌تر به مایع تبدیل می‌شود، زیرا CO مولکول‌های قطبی دارد و نیروی جاذبه واندروالسی در آن قوی‌تر است.

ث) بر اثر مالش میله شیشه‌ای به موی خشک دارای بار الکتریکی منفی خواهد شد.

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - رفتار مولکول‌ها در میدان الکتریکی) (متوسط)

۱۱- گزینه «۴» -

آ) غلط است، چون انحلال پذیری N_2 از O_2 کم تر است. برای انحلال مقادیر مساوی، دمای محلول N_2 باید کم تر باشد.

ب) غلط است، قانون هنری ارتباط بین انحلال پذیری گازها را با فشار نمایش می دهد.

پ) غلط است، در دمای $15^\circ C$ و فشار 1 atm انحلال پذیری گاز اکسیژن $5 \times 10^{-3} \text{ g}$ در 100 g آب است؛ یعنی 5 mg پس مقادیر کم تر مانند 4 mg می توان درست کرد.

ت) صحیح است، انحلال پذیری NO در دمای $10^\circ C$ برابر $7/5$ میلی گرم و در دمای $30^\circ C$ برابر 5 mg است، پس با افزایش دما از $10^\circ C$ به $30^\circ C$ مقدار $2/5$ میلی گرم گاز NO آزاد می شود. (کتاب همراه علوی) (پایه دهم - فصل سوم - انحلال پذیری گازها در آب) (متوسط)

۱۲- گزینه «۳» -

$A < B < C$: مقایسه گشتاور دوقطبی

$A < B < C$: مقایسه نیروی بین مولکولی

$A < B < C$: مقایسه نقطه جوش

ترکیب A، ناقطبی است و در میدان الکتریکی، جهت گیری نمی کند و نیروی بین مولکولی غالب در آن از نوع نیروی واندروالسی است.

ترکیب C، قطبی است و در آب حل می شود، پس نیروی جاذبه میان مولکول های C در آب بیش تر از میانگین نیروی جاذبه در آب خالص و C خالص است. (علت نادرست بودن «ث») (دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - رفتار مولکول ها در میدان الکتریکی و نیروهای بین مولکولی) (متوسط)

۱۳- گزینه «۳» - C_M : غلظت مولی / a: درصد جرمی / D: چگالی $\text{g} \cdot \text{mol}^{-1}$ / M: جرم مولی

$$C_M = \frac{1 \cdot a \cdot D}{M} \Rightarrow 0.001 = \frac{10 \times a \times 10^3 / 26}{63} \Rightarrow a = 0.005$$

$$\text{ppm} = \%a \times 10^4 = 5 \times 10^{-3} \times 10^4 = 50 \text{ ppm}$$

قسمت دوم: مقدار مول نیتریک اسید را در 50 میلی لیتر از محلول آن حساب می کنیم:

$$0.001 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \times 0.05 \text{ L} = 5 \times 10^{-5} \text{ mol}$$

تناسب: 1 : $1 \times 40 \text{ g}$

$$\text{mol } 5 \times 10^{-5} \text{ گرم } x = 0.002 \text{ g}$$

توجه: چون مقدار مول اسید را در 50 میلی لیتر محلول به دست آوردیم، 50 میلی لیتر آب اضافه شده تأثیری در حل مسأله ندارد.

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - مسائل غلظت ها ppm و خنثی شدن) (دشوار)

۱۴- گزینه «۲» - چون دقیقاً هم اندازه محلول (30 گرم) به آن آب (30 گرم) اضافه شده، پس غلظت درصد جرمی محلول نصف می شود و 10 درصد جرمی می شود ($\%a = 10$).

$$C_M = \frac{1 \cdot a \cdot D}{M}$$

a: درصد جرمی بدون مخرج صدم / D: چگالی $\text{g} \cdot \text{ml}^{-1}$ یا $\text{g} \cdot \text{cm}^{-3}$ / M: جرم مولی

$$C_M = \frac{10 \times 10 \times 10^3 / 2}{40} = 3 \text{ mol} \cdot \text{L}^{-1}$$

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - غلظت ها) (متوسط)

۱۵- گزینه «۴» - همه گزاره ها درست می باشند. (دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - فرایند اسمز و روش های تصفیه آب) (آسان)

۱۶- گزینه «۳» - ابتدا معادله انحلال پذیری نمک A را از روی جدول به دست می آوریم و انحلال پذیری را در دمای 30 درجه سلسیوس حساب می کنیم و عدد به دست آمده را برابر با انحلال پذیری نمک B در دمای 30 درجه سلسیوس در نظر می گیریم:

$$S - S_1 = \frac{S_2 - S_1}{\theta_2 - \theta_1} (\theta - \theta_1)$$

$$S - 33 = \frac{39 - 33}{40 - 20} (\theta - 20) \Rightarrow S - 33 = \frac{3}{10} (\theta - 20)$$

$$S = 0.3\theta + 27 \Rightarrow S_{30} = (0.3 \times 30) + 27 = 36$$

$$\% \frac{W}{W} = \frac{\text{گرم حل شونده}}{\text{گرم محلول}} \times 100 = \frac{36}{36 + 100} \times 100 = \frac{36}{136} \times 100 = 26.5\%$$

(دکتر نامور) (پایه دهم - فصل سوم - انحلال پذیری) (دشوار)

۱۷- گزینه «۳» - در اثر پختن، آب از سفالینه خارج شده و درصد جرمی H_2O به صفر می‌رسد، پس اگر جرم اولیه را ۱۰۰ گرم در نظر بگیریم، $13/32$ گرم (جرم آب) از آن کم می‌شود و جرم سفالینه حاصل (گرم $86/68 = 100 - 13/32$) خواهد بود و جرم SiO_2 (گرم $46/20$) تغییری نمی‌کند، پس:

$$\text{درصد جرمی } SiO_2 \text{ در سفالینه} = \frac{\text{جرم } SiO_2}{\text{جرم سفالینه}} \times 100 = \frac{46/2}{86/68} \times 100 = 53/3\%$$

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - خاک رس) (متوسط)

۱۸- گزینه «۳» - عبارتهای درست: «آ»، «ب»، «ت» و «ث»

عبارت نادرست: «پ» پایداری گرافیت بیش تر از الماس است. الماس سخت و گرافیت نرم می‌باشد.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - مقایسه الماس و گرافیت) (آسان)

۱۹- گزینه «۴» - دسته‌بندی مواد داده شده:

جامد مولکولی: HF ، Cl_2 ، C_6H_{14} (۳ مورد)

جامد کووالانسی: SiO_2 و (گرافیت، $C(s)$) (۲ مورد)

جامد یونی: $NaCl(s)$

توجه: واژه نیروهای بین مولکولی برای توصیف مواد مولکولی و گرافیت به کار می‌رود. (چهار مورد)

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - دسته‌بندی مواد) (آسان)

۲۰- گزینه «۲» - عبارتهای نادرست:

(ب) در ساختار یخ هر اتم اکسیژن به دو اتم هیدروژن با پیوند اشتراکی و به دو اتم هیدروژن از مولکول‌های دیگر با پیوند هیدروژنی متصل است.

(ث) یخ جامد مولکولی است و واحد مستقل به صورت مولکول جداگانه دارد، ولی سیلیس جامد کووالانسی است و واحد مستقل و جداگانه ندارد.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - سیلیس و یخ) (آسان)

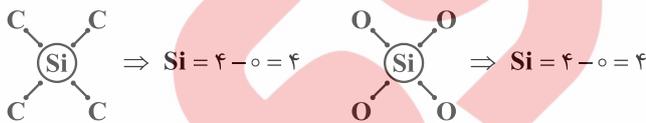
۲۱- گزینه «۲» - ترکیب نشان داده شده سیلیس $SiO_2(s)$ است.

(آ) نادرست، ترکیب‌های دو عنصر تشکیل‌دهنده آن (یعنی ترکیب‌های O و Si) بیش از ۹۰٪ پوسته جامد زمین را تشکیل می‌دهند (نه خود این دو عنصر).

(ب) درست، کوارتز، نمونه خالص سیلیس و ماسه نمونه ناخالص SiO_2 است، پس درصد جرمی SiO_2 در کوارتز ۱۰۰٪ و در ماسه کم تر از ۱۰۰٪ است.

(پ) درست، سیلیس $SiO_2(s)$ یک جامد کووالانسی است و استحکام و ماندگاری سازه‌های سنگی به دلیل وجود این ترکیب می‌باشد.

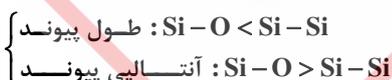
(ت) نادرست، در سیلیس، اتم‌ها با پیوندهای اشتراکی $Si-O-Si$ به هم متصل شده و حلقه‌های دوازده‌ضلعی (ستاره‌ای شکل) تشکیل می‌دهند (نه شش گوشه‌ای).

(ث) درست، هر دو شبکه غول‌آسای جامد کووالانسی دارند و الکترونی به سیلیسیم نسبت داده نمی‌شود.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - سیلیس) (متوسط)

۲۲- گزینه «۴» - همه مقایسه‌ها درست هستند:

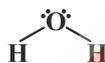
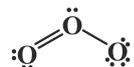
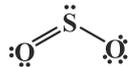
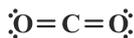
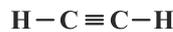
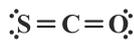
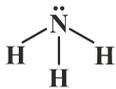
سطح انرژی (آنتالپی) الماس بیش تر از گرافیت بوده و پایداری گرافیت بیش تر از الماس است. از آن جایی که الماس شبکه بلوری جامد به هم

فشرده در سه بعد با پیوندهای کووالانسی $C-C$ تشکیل می‌دهد، گرما را سریع تر از گرافیت عبور می‌دهد و الماس ظرفیت گرمایی ویژه (C)

بزرگ تری نسبت به گرافیت دارد. (دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - جامد کووالانسی) (آسان)

۲۳- گزینه «۳» - با توجه به نقشه‌های پتانسیل صفحات ۷۴ و ۷۵ کتاب درسی، در مولکول‌های کربن‌دی‌اکسید (CO_2)، اتین (C_2H_2)، گوگردتری‌اکسید (SO_3) و کربن‌تتراکلرید (CCl_4) توزیع الکترون‌ها یکنواخت و متقارن است و در میدان الکتریکی جهت‌گیری نمی‌کنند و مولکول‌های ناقطبی دارند، پس گشتاور دوقطبی آن‌ها برابر با صفر است و در مولکول‌های آب (H_2O)، کربونیل سولفید (SCO)، آمونیاک (NH_3) و کلروفرم (CHCl_3) توزیع الکترون‌ها غیریکنواخت و نامتقارن است و مولکول‌های قطبی دارند و در میدان الکتریکی جهت‌گیری می‌کنند، پس گشتاور دوقطبی آن‌ها بزرگ‌تر است، صفر می‌باشد. (دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - نقشه پتانسیل مولکول‌ها) (آسان)

۲۴- گزینه «۳» - با توجه به ساختار لوویس گونه‌های داده شده گزینه «۳» درست است.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - ترکیب‌های مولکولی) (آسان)

۲۵- گزینه «۳» -

شکل (آ): ترکیب مولکولی با مولکول‌های ناقطبی را نشان می‌دهد؛ مانند CO_2 و ماده (a) است.

شکل (ب): ترکیب مولکولی با مولکول‌های قطبی را نشان می‌دهد که در میدان الکتریکی جهت‌گیری می‌کنند و ماده (c) است.

شکل (پ): ساختار سیلیس خالص است که به دلیل داشتن خواص نوری ویژه در ساخت منشورها و عدسی‌ها به کار می‌رود و ماده (b) است.

شکل (ت): ساختار گرافن است که می‌توان آن را یک گونه شیمیایی دوبعدی دانست و ماده (d) است.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - جامد کووالانسی و مولکولی) (آسان)

۲۶- گزینه «۴» - آینه‌ها پرتوهای خورشیدی را روی برج گیرنده متمرکز می‌کنند و دمای سدیم کلرید مذاب (شاره یونی) افزایش می‌یابد و با دمایی در حدود 1350°C به پایین برج سرازیر می‌شود و پس از آن که نمک انرژی لازم برای تبدیل آب به بخار داغ را فراهم کرد، با دمایی در حدود 850°C مجدداً به بالای برج هدایت می‌شود. (دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - فناوری انرژی الکتریکی از پرتوهای خورشیدی) (آسان)

۲۷- گزینه «۳» - دماهای داده شده در جدول برحسب کلوین می‌باشند که آن‌ها را بهتر است برحسب سلسیوس تبدیل کنیم مشخص است که مواد A و B جزو مواد مولکولی و ماده C ترکیب یونی است.

ماده	نقطه ذوب $^\circ\text{C}$	نقطه جوش $^\circ\text{C}$
A	-۲۰۷	-۱۹۶
B	-۸۳	۱۹
C	۸۰۱	۱۴۱۳

عبارت‌های (آ)، (ب) و (پ) درست هستند.

عبارت (ت): نادرست، جاذبه بین ذرات سازنده‌اش مواد به صورت $C > B > A$ است.

عبارت (ث): نادرست، شرایط استاندارد دمای 0°C و فشار 1 atm است و ماده B در این شرایط به حالت مایع است.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - شاره‌های مولکولی و یونی) (متوسط)

۲۸- گزینه «۴» -

(۱) مولکول PCl_3 ، هرم با قاعده سه‌ضلعی، قطبی و با توزیع نامتقارن الکترون‌ها پیرامون اتم مرکزی است و با شکل (پ) قابل توصیف است.

(۲) مولکول O_3 ، خمیده، قطبی و توزیع نامتقارن الکترون‌ها را دارد و با شکل (آ) قابل توصیف است.

(۳) مولکول SO_3 ، سه‌ضلعی مسطح، ناقطبی و توزیع متقارن الکترون‌ها پیرامون اتم مرکزی دارد و با شکل (ب) قابل توصیف است.

(دکتر نامور) (پایه دوازدهم - فصل سوم - شکل هندسی مولکول‌ها) (متوسط)

۲۹- گزینه «۳» - اغلب جامدات کووالانسی همانند جامدات مولکولی رسانای جریان برق نیستند و در شرایط یکسان نقطه ذوب و جوش جامدات کووالانسی خیلی بیش تر از جامدات مولکولی است. در مواد مولکولی شمار معینی از اتم‌ها در مولکول‌های مجزا با یکدیگر پیوند اشتراکی تشکیل داده‌اند و در جامدات کووالانسی شمار بسیار زیادی اتم‌ها با پیوندهای اشتراکی به یکدیگر متصل شده‌اند.

(ایمانی) (پایه دوازدهم - فصل سوم - جامد کووالانسی و مولکولی) (آسان)

۳۰- گزینه «۲» - فرمول مولکولی کربونیل سولفید SCO است با جایگزین کردن اتم گوگرد با اتم اکسیژن، CO_۲ ایجاد می‌شود. خصلت نافلزی گوگرد و کربن تقریباً یکسان است، ولی خصلت نافلزی اکسیژن از کربن بیش تر است، از این رو با جایگزین کردن اتم گوگرد با اتم اکسیژن در مولکول SCO توزیع الکترون‌ها روی اتم کربن کاهش یافته و در نتیجه در نقشه پتانسیل الکترواستاتیکی مولکول رنگ اتم پررنگ تر (شدت آبی بیش تر) می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گشتاور دو قطبی CO_۲ برخلاف SCO صفر است، پس CO_۲ در میدان الکتریکی جهت‌گیری نمی‌کند.

گزینه «۳»:

$$\ddot{\text{S}} = \text{C} = \ddot{\text{O}} : \frac{\text{جفت الکترون ناپیوندی}}{\text{جفت الکترون پیوندی}} = \frac{4}{4} = 1$$

$$\ddot{\text{O}} = \text{C} = \ddot{\text{O}} : \frac{\text{شمار جفت الکترون ناپیوندی}}{\text{شمار جفت الکترون پیوندی}} = \frac{4}{4} = 1$$

گزینه «۴»:

$$\text{SCO} \begin{cases} \%C = \frac{12}{32+12+16} \times 100 = 20\% \\ \%O = \frac{16}{32+12+16} \times 100 = 26.7\% \end{cases}$$

$$\text{CO}_2 \begin{cases} \%C = \frac{12}{12+2(16)} \times 100 = 27.3\% \\ \%O = \frac{2(16)}{12+2(16)} \times 100 = 72.7\% \end{cases}$$

پس درصد جرمی C و O افزایش یافته است. (ایمانی) (پایه دوازدهم - فصل سوم - جامد مولکولی) (متوسط)